

PREKO 150 STRUČNJAKA EU ZAPOČELO RAD NA POBOLJŠANJU SUSTAVA INSPEKCIJE MESA

izv. prof. dr. sc. Nevijo Zdolec

U lancu proizvodnje hrane koriste se brojne mjere i alati za proizvodnju zdravstveno ispravnog mesa. Uz jačanje odgovornosti proizvođača, jedna od najbitnijih mjera je i inspekcija mesa, koja predstavlja nadzor životinja i mesa od strane službenih veterinarara. Unatoč uložnim naporima, zemlje EU još uvijek svjedoče skandalima vezanim za zdravstvenu ispravnost mesa. Bakterije koje uzrokuju bolest u ljudi, poput salmonele ili kampilobaktera, povremeno nalaze svoj put do potrošača. Posljedično, meso ili mesni proizvodi mogu se već prodati i konzumirati, prije nego što se utvrdi izvor onečišćenja. Stoga su trenutni kriteriji inspekcije mesa izloženi daljnjoj reviziji, u skladu s najnovijim znanstvenim spoznajama.

Nova EU COST akcija „Inspekcija mesa temeljena na riziku uz integrirano osiguranje zdravstvene ispravnosti mesa“ (RIBMINS) okupila je više od 150 stručnjaka, čak i izvan EU, koji su započeli rad na poboljšanju sustava inspekcije mesa u naredne četiri godine. Stručnjaci za sigurnost hrane analiziraju način na koji bi inspekcija mesa mogla biti učinkovitija i isplativija za vlade i industrije, a istovremeno korisnija za dobrobit potrošača. EU COST akcija RIBMINS u velikoj je mjeri u skladu s porukom Europske agencije za sigurnost hrane (EFSA) kako je potrebno raditi na izgradnji modernog sustava sigurnosti mesa temeljenog na procjeni rizika i primjenjivati mjere kontrole na onim točkama u mesnom lancu gdje su rizici veći.

Inicijativa za pokretanje EU COST akcije u inspekciji mesa došla je od 37-godišnjeg izvanrednog profesora dr. Bojana Blagojevića, europskog stručnjaka za veterinarsko javno zdravstvo sa Sveučilišta u Novom Sadu, koji sada i predsjedava akcijom: „Više od jednog stoljeća star sustav do nedavno je služio za rješavanje modernih prijetnji sigurnosti mesa - s ograničenim uspjehom. Moja ideja bila je okupiti najbolje stručnjake iz više od 35 zemalja, kako bi sustav sigurnosti mesa bio efikasniji. Da bi se riješile glavne opasnosti od mesa, inspekcija

mesa mora se revidirati na osnovi rizika i kao takva biti dio modernog, uzdužno integriranog sustava koji uključuje prevenciju i kontrolu u cijelom lancu proizvodnje mesa, s glavnim naglaskom na farme i klaonice”.

Dopredsjednica akcije, dr. Lis Alban, profesorica je na Sveučilištu u Kopenhagenu i glavni znanstvenik u Danskom vijeću za poljoprivredu i hranu. „Naša EU COST akcija u interesu je poštene konkurencije u sektoru mesne industrije i učinkovitije regulatorne kontrole širom Europe. Da bismo ubrzali ovaj proces, moramo surađivati kako bismo pronašli najbolja rješenja - i samo na taj način će proizvođači i klaonice moći isporučiti sigurno meso svim potrošačima“, tvrdi dr. Alban, koja je organizirala veliku konferenciju u okviru EU COST akcije na Sveučilištu u Kopenhagenu od 6. do 8. studenog 2019. godine.

Voditelj znanstvene komunikacije EU COST akcije dr. Boris Antunović, profesor na Fakultetu agrobiotehničkih znanosti Sveučilišta J.J. Strossmayer u Osijeku, naglašava važnost suradnje među zemljama EU-a: „U akciji imamo dobro etablirane znanstvenike i stručnjake iz različitih zemalja EU-a. Neki od njih nikada se ranije nisu vidjeli, a sada su u mogućnosti zajedno raditi naredne četiri godine i dijeliti svoje ideje i iskustva u inspekciji mesa. Ujedno, mladi istraživači pridružuju se akciji putem prijava za kratkoročne znanstvene misije. Ovo je vrlo moćan alat”.

Mesna industrija visoko je pozdravila novu EU COST akciju RIBMINS. Francisco Requena direktor je već 200-godina etablirane španjolske tvrtke sa sjedištem u Malagi, koja prerađuje 25.000 svinja tjedno i izvozi 50 % proizvodnje u druge zemlje EU i Aziju. „Inspekcija mesa je složena i u svakodnevnom radu donosi niz kontroverznih problema industrijama. Učinak korištenja laboratorijskih ispitivanja krajnjih proizvoda kao zamjene za kontrolu same proizvodnje u otkrivanju najrelevantnijih opasnosti

po zdravlje ljudi vrlo je ograničen - skup je i neadekvatan. Testirani uzorci hrane možda nisu dovoljno reprezentativni zbog heterogene distribucije patogena. Osim toga, rezultati mogu biti odgođeni, ovisno o izvedbi testova, i mogu se odnositi samo na ispitivane opasnosti. Općenito, testiranje i negativni rezultati sigurno ne jamče zdravstvenu ispravnost mesa", tvrdi g. Requena.

— Zbog povećane međunarodne trgovine mesom na globalnoj razini, EU COST akcija već je privukla interes stručnjaka izvan EU. Dr. Mick Bosilevac, mikrobiolog u Američkom istraživačkom centru za meso i životinje u Kansasu (SAD), smatra da je ova akcija u inspekciji mesa izvrsna prilika za stručnjake sigurnosti hrane i mesnu industriju: „Imamo sreće da se barem u mesnoj industriji, sigurnost smatra nekonkurentnom arenom. To znači da se problemi i rješenja otvoreno dijele i rješavaju. Javnost ne

reagira na povlačenje mesa s tržišta izbjegavanjem govedine samo od tvrtke koja je plasirala rizično meso na tržište, već radije izbjegavaju sve goveđe proizvode. Zajedno ćemo brže pronaći rješenja na globalnoj razini“.

— Novo zakonodavstvo EU-a o službenim kontrolama, koje se primjenjuje od 14. prosinca 2019., osigurat će, između ostalog, primjenu zakona o hrani i pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, kroz revidirane postupke inspekcije mesa. COST akcija RIBMINS provest će se upravo u vrijeme prilagođavanja nacionalnih kontrolnih sustava novom EU zakonodavstvu. U svrhu bolje koordinacije aktivnosti na nacionalnim razinama, uspostavljene su nacionalne RIBMINS kontakt osobe za svaku zemlju. Za Hrvatsku, nacionalnu koordinaciju obavlja izvanredni profesor dr. Nevijo Zdolec, s Veterinarskog fakulteta u Zagrebu. ■

Slika 1. Konferencija u sklopu EU COST akcije, Sveučilište u Kopenhagenu, 06. – 08. studenog 2019.